

STARTDOCUMENT **Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt**

November 2011

Inhoud:

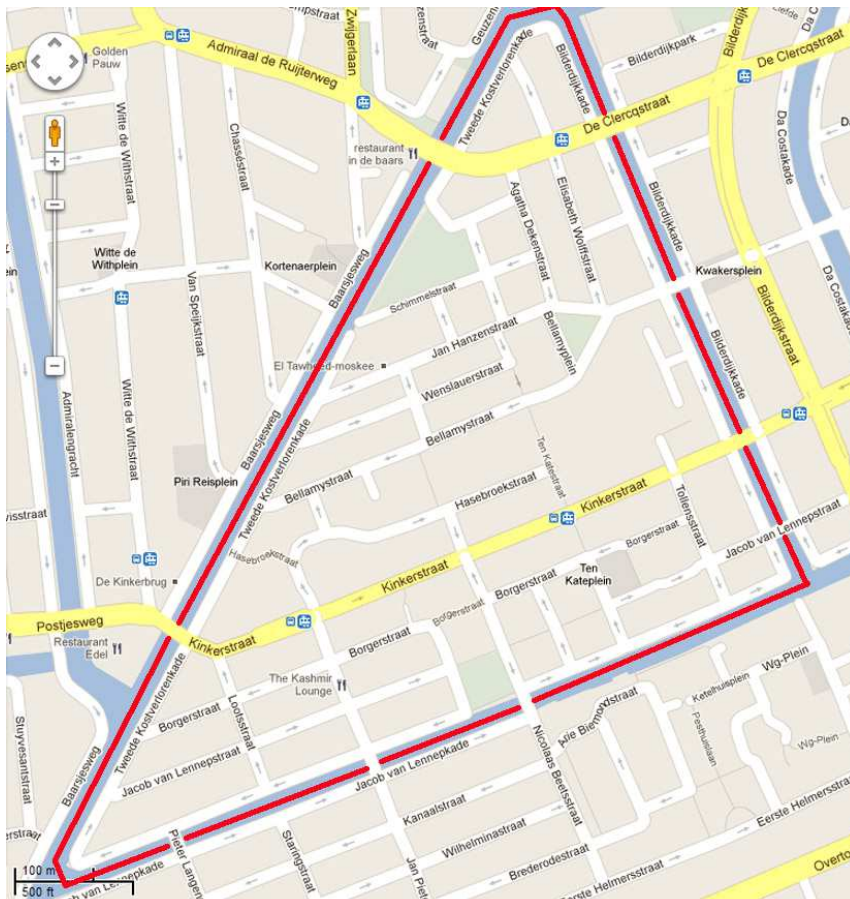
1. Inleiding
2. Cultuur historisch perspectief
3. Coalitieakkoord
4. Vigerend Beleid
5. Ruimtelijke analyse huidige situatie
6. Sterkte Zwakte analyse
7. Uitgangspunten
8. Vervolg

1. Inleiding

Voor de Bellamy- en Borgerbuurt wordt een nieuwe Visie Openbare Ruimte opgesteld. De openbare ruimte van deze buurten maakt op dit moment een verouderde indruk en is toe aan renovatie. Binnen de kaders van deze Visie kunnen in de toekomst de definitieve ontwerpen voor de straten, pleinen en kades worden uitgewerkt. Voor de komende jaren (tot 2017) staat de herprofilering van een aantal straten en pleinen al gepland. Ook het onderzoeken van de kansen voor het beter (recreatief) gebruik van het water staat gepland. Door het opstellen van een Visie wil het stadsdeel kaders meegeven aan de verdere uitwerking van de ontwerpen om zo eenheid te creëren en te bepalen hoe bepaalde functies en voorzieningen het best over de buurt kunnen worden verdeeld.

De Bellamy- en Borgerbuurt wordt begrensd door het Jacob van Lennepkanaal, de Kostverlorenvaart en de Bilderdijkgracht (zie ook de kaart hieronder met het plangebied). Dit gebied wordt ook wel de Kinkerbuurt genoemd.

In dit startdocument zijn de punten uit het coalitieakkoord en uit het vigerend beleid verzameld die van toepassing zijn op de invulling van de openbare ruimte. Verder is er een ruimtelijke analyse gemaakt van de huidige situatie en een sterkte-zwakte analyse. Uit deze verzameling en analyses is een aantal uitgangspunten gedestilleerd. Deze uitgangspunten zijn onder elkaar gezet in hoofdstuk 7. Met deze uitgangspunten wil het stadsdeel de buurt in om, samen met de bewoners en ondernemers, de Visie verder vorm te geven.

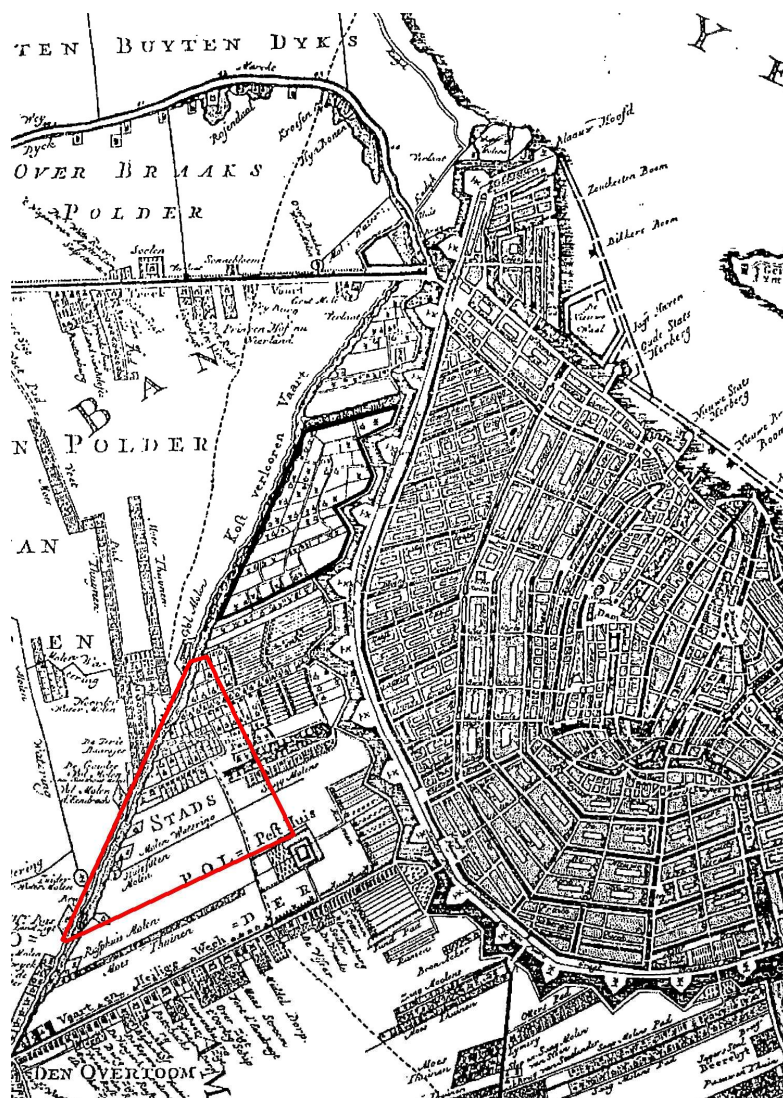
Plangebied Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt

2. Cultuur historisch perspectief

2.1 Oud West

De eerste bebouwing in Oud West ontstond in de middeleeuwen. Dit waren vooral stalhouderijen, herbergen en buitenplaatsen en na 1663 stadsrandfuncties als nijverheid, kazernes, pesthuizen en gevangenissen. Het grootste deel van de Oud West werd gebouwd in de periode van 1885 tot 1905. De structuur van deze 19^e eeuwse bebouwing werd bepaald door het onderliggende middeleeuwse slagenlandschap, waarbij de sloten onder een hoek van 45 graden op de Kostverlorenvaart aansloten. Verder wordt de 19^e eeuwse stedenbouwkundige structuur bepaald door een geometrische opzet van straten en grachten met gesloten bouwblokken met een vaste bouwhoogte, een fijnmazige verkaveling en vast rooilijn. Bij de planontwikkeling Oud West werd de grachtenstructuur van de binnenstad van Amsterdam in de wijk doorgezet. Dit is uniek binnen de 19^e eeuwse gordel. Deze stedenbouwkundige structuur is nog grotendeels intact, evenals de waterstructuur, wat een grote kwaliteit vormt en belangrijk is voor de sfeer in Oud West.

De bebouwing van de Bellamybuurt kent een eigen ontwikkeling, zie verder bij *Bellamybuurt*. Een deel van de Borgerbuurt is in de jaren '70/ '80 gesloopt, zie verder bij *Borgerbuurt*.

2.2 Bellamy

De Bellamybuurt is een bijzondere buurt; bijna een dorp binnen de stad. De huidige aanblik vertoont een sterk pluriform karakter: verspringende rooilijnen en straatniveau's (het vroegere lagere polderpeil is op verschillende plekken nog goed zichtbaar), gedifferentieerde bebouwing en hier en daar groene voortuinen.

Dit komt doordat de cultuurhistorische ontwikkeling van de buurt voornamelijk de geschiedenis is van nijverheid en industrie. Kleine bedrijfjes en grote fabrieken met daartussen (arbeiders)woningen. De aanwezigheid van industrieën in de periode dat Amsterdam begon uit de dijnen heeft een meer planmatig stedenbouwkundige ontwikkeling in de weg gestaan. De ontwikkeling van de Bellamybuurt is daardoor voornamelijk vanuit particulier initiatief verlopen. In tegenstelling tot de rest van Oud West Amsterdam dat sterk vanuit de overheid gestuurd is ontwikkeld.

De buurt stond altijd bekend als een echte volksbuurt. Inmiddels leven in deze buurt uiteenlopende groepen door elkaar. In 1997 bleek uit onderzoek dat er in de Bellamybuurt relatief meer armoede en sociaal isolement voorkwam dan in andere buurten in Oud West.

De meeste woningen in de Bellamybuurt zijn sociale huurwoningen. Het aantal eigen woningen neemt sinds 2000 licht toe. Dit heeft nieuwe stedelingen (waaronder veel alleenstaanden) naar de buurt getrokken. Daarmee ontwikkelt de buurt zich steeds meer tot een 'centrumbuurt'.

De ontmoetingsplekken in de buurt zijn het Zimmerterrein (met de kinderboerderij) en het Bellamyplein (met het pierenbadje).

2.3 Borgerbuurt

De Borgerbuurt is dicht bebouwd en er zijn weinig groenvoorzieningen. Het is echt een woonbuurt met weinig bedrijvigheid, met uitzondering van de Ten Katemarkt.

Binnen de Borgerbuurt wordt onderscheid gemaakt tussen het deel waar overwegend nieuwbouw staat en de Lootsbuurt. De Lootsbuurt heeft nog de typisch 19^e eeuwse woningvoorraad.

Het nieuwbouwdeel is het gevolg van de stadsvernieuwing uit de jaren '70 en '80. Het ligt als een vreemde eend in de bijt, midden in het stadsdeel, als gevolg van de relatief lage bebouwing, het afwijkende stratenpatroon (met woonerf karakter) en bevat bijna uitsluitend sociale woningbouw.

De Borgerbuurt was vroeger echt een arbeidersbuurt. Door de sloop en renovatie in de jaren '70 en '80 zijn er veel stadsvernieuwingssurgenten vertrokken en komen wonen en is de samenstelling van de bevolking veranderd. Net als in de Bellamybuurt ligt het besteedbaar inkomen in de Borgerbuurt onder het gemiddelde van Oud West. Maar ook in de Borgerbuurt is het eigen bezit de laatste tien jaar sterk toegenomen, van 3% in 2000 naar 13% in 2013.

De ontmoetingsplekken in de Borgerbuurt zijn het ten Kateplein en het Nicolaas Beetsplantsoen.

2.4 Buurten in cijfers

	Bellamybuurt	Borgerbuurt
Oppervlak totaal	27,4 ha	19,9 ha
Oppervlak woongebied	23,7 ha	17,4 ha
Oppervlak groen	0,6 ha	0 ha
Oppervlak water	2,3 ha	2,1 ha
Aantal inwoners	5.140	4.724
Aantal woningen	3.289	2.848
% Sociale huur (45% is gemiddeld in Amsterdam)	42%	75%
% particuliere verhuur	39%	12%
% eigen bezit	19%	13%
% Alleenstaanden (54% is gemiddeld in Amsterdam)	63%	63%
Aantal winkels	87	61
Aantal basisscholen	2	1

3. Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 'West maakt het verschil' zijn de volgende ambities vastgelegd die betrekking hebben op de openbare ruimte. De belangrijkste twee voor deze visie zijn de ambities:

- *In West ben je graag buiten*
- *West heeft de meest creatieve mobiliteitsarrangementen van de stad*

Deze ambities zijn inmiddels omgezet in programma's.

Hieronder worden de relevante punten uit de programma's voor de Visie benoemd.

3.1 Programma 'Buiten in West'

De programmadoelen van 'Buiten in West' die relevant zijn voor de Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt:

1. De openbare ruimte nodigt uit tot verblijven, ontmoeten, bewegen en leren

Het stadsdeel activeert een goede combinatie van spelen/bewegen, ontmoeten, recreëren en spelen in de openbare ruimte. Hiervoor wordt, daar waar mogelijk, de openbare ruimte sportiever en groener ingericht. Hierbij wordt rekening gehouden met de wens naar meer avontuurlijke speelplekken en fantasie prikkelende spelaanleidingen. Bovendien is de openbare ruimte toegankelijk voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking.

In straten, aan oevers en op pleinen wordt de openbare ruimte kwalitatief hoogwaardig en eenduidig ingericht volgens de Puccinimethode¹.

Vrijgekomen openbare ruimte door het opheffen van parkeerplaatsen (zie ook Programma Bereikbaar West) worden ingevuld door o.a. fietsparkeren, spelen en/of groen.

2. De openbare ruimte wordt groener

De openbare ruimte moet groener worden door het toevoegen van kleine maar zeer hoogwaardig ingerichte groene verblijfsruimte, de zogenaamde postzegelparkjes. Daarnaast is het wenselijk dat er meer geveltuintjes en heggen komen, zodat ook de straten een groener karakter krijgen. Naast deze kwantitatieve verbetering moet ook de kwaliteit van het groen worden verbeterd. Naast het groen is ook het 'blauw', het water en de oevers belangrijk. Het water wordt aantrekkelijker voor recreatief gebruik.

3.2 Programma 'Bereikbaar West'

De programmadoelen van 'Bereikbaar West' die relevant zijn voor de Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt:

1. Minder geparkeerde auto's in het straatbeeld

Het aantal parkeerplaatsen in de straat moet afnemen. Deze plekken moeten worden gecompenseerd in parkeergarages. De vrijkomende ruimte op straat kan worden gebruikt voor meer ruimte voor voetgangers, spelen, fietsparkeren en groen

2. Meer fietsgebruik

Het Hoofdnet Fiets wordt verbeterd en er komen extra fietsparkeerplekken bij.

3. Verbeteren openbare ruimte

Iedereen moet zich prettig voelen in de openbare ruimte. De openbare ruimte moet uitnodigen tot spelen en ontmoeten. De menselijke maat geldt hierbij en de auto wordt gezien als gast.

4. Verbeteren verkeersveiligheid

Het aantal blackspots wordt verminderd. De verkeersveiligheid rond scholen wordt verbeterd. Er komen meer vrijliggende fietspaden en de zichtlijnen worden verbeterd. Op 30 km wegen zijn vrijliggende fietspaden niet gewenst.

---

¹ De Puccinimethode geeft voor de hele stad inrichtingsprincipes en materiaalgebruik, o.a. om versnippering tegen te gaan.

4. Vigerend Beleid

In het voormalige stadsdeel Oud-West is op diverse aspecten van de openbare ruimte beleid vastgesteld. Op dit moment wordt hard gewerkt om het beleid van de 4 voormalige stadsdelen te harmoniseren en opnieuw bestuurlijk vast te stellen. Tot die tijd wordt of uitgegaan van het beleid van het voormalige stadsdeel Oud-West of van het beleid dat op dit moment nog in ontwikkeling is. Hieronder een overzicht van bestaand en nieuw (te ontwikkelen) beleid.

4.1 Groen

Groenvisie Oud-West

In 2006 is de Groenvisie Oud-West vastgesteld. De kernpunten zijn:

- Kwantiteit boombestand: Hoeveelheid straatbomen is zo goed als maximaal.
- Kwaliteit groeiplaats bomen: Aanvulling van bomenbestand en groeiplaatsverbetering (levensduurverlenging bomen) alleen als het profiel en de ondergrondse infrastructuur dit toe laten (verder onderzoek naar o.a. kosten profielwijziging, zou nog verricht moeten worden)
- Beleid rondom bloembakken en te standaardiseren geveltuinen (afmetingen en vorm) verdienen aandacht
- Bewonersinitiatieven zoals zelfbeheer of medebeheer van openbaar groen, natuurontwikkeling in achtertuinen, met floatlands of grachtentuintjes op vloten bij woonboten, worden gewaardeerd en gefaciliteerd waar mogelijk.

Digitale Groenkaart Oud-West

In Oud-West is een digitale Groenkaart ontwikkeld. Hierop is alle groen in Oud-West geïnventariseerd. Naast ondergrondse containers, banken en fietsenrekken zijn ook alle bomen in kaart (waar staan ze, hoe oud, wanneer grondverbetering aangebracht, etc.) gebracht.

Groenstructuurplan West

Op dit moment wordt gewerkt aan een Groenstructuurplan voor heel West. Het doel van het Groenstructuurplan is tweedelig a) een samenhangende ruimtelijke, ecologische en recreatieve visie op het stadsdeelgroen te formuleren; b) het bestaande stadsdeelgroen beschermen, verbeteren en de samenhangende structuur verder te ontwikkelen (kansenkaart).

Planning is dat het Groenstructuurplan in het eerste kwartaal van 2012 bestuurlijk wordt vastgesteld.

4.2 Spelen

'Spelen in Oud West' is bestuurlijk vastgesteld in 1993. Het is sterk verouderd maar wordt gebruikt als achtergrond voor het nieuw op te stellen sport- en speelplekkenactieplan.

Op dit moment wordt gewerkt aan een Sport- en speelplekkenactieplan voor heel West. Uitgangspunt is dat sport- en speelvoorzieningen, onder meer dienen als ontmoetingsplek, evenwichtig zijn verspreid over het stadsdeel, aantrekkelijk ingericht voor de verschillende doelgroepen en schoon, heel en veilig zijn. Het stadsdeel zet in op de versterking van onderlinge samenhang van voorzieningen door middel van prettige, (sociaal) veilige en logische routes tussen school, sport- en speelplek en woning.

Planning is dat het Sport- en speelplekkenplan in het vierde kwartaal van 2011 bestuurlijk wordt vastgesteld. Hieronder wat voor de Bellamy- en Borgerbuurt in concept is opgesteld:

Borgerbuurt

Spreiding en inrichting speelplekken

In de Borgerbuurt wonen 640 kinderen van West (3%). In deze buurt wonen relatief iets meer kinderen van 12+ en relatief minder 6-. De J.P. Heijestraat vormt in deze buurt een barrière. Er zijn in deze buurt vier speelplekken, waarvan twee ook als schoolplein dienen.

Uit de gegevens over deze buurt komt het volgende naar voren:

- De spreiding van de speelplekken in de buurt is redelijk voor de leeftijdsgroep 0-6 jaar. Voor de groep van 6-12 jaar zijn er ten westen van de J.P. Heijestraat geen speelmogelijkheden. In oostelijk deel van de Borgerbuurt zijn voldoende speelplekken voor de leeftijdsgroep 6-12 jaar. De speelplek in de Lootstraat heeft een redelijke oppervlakte (390 m²), maar is niet breed genoeg.
- De inrichting van de speelplek in Lootstraat is niet uitdagend en gevarieerd. Voor het Ten Kateplein is een definitief ontwerp, dat in 2012 zal worden uitgevoerd. Aandachtspunt is dat

het Ten Kateplein een belangrijk onderdeel in het netwerk van speelplekken is en dat er bij de nieuwe inrichting er voldoende speelmogelijkheden blijven voor 0-12 jaar. Het schoolplein Kinkerbuurt is recent opnieuw ingericht en is voor 0-12 jaar aantrekkelijk. De inrichting van het speelgedeelte van het Nicolaas Beetsplantsoen is goed, maar biedt weinig voor de leeftijdscategorie 0-6 jaar.

Bellamybuurt

Spreiding en inrichting speelplekken

In de Bellamybuurt wonen 585 kinderen van West (2,8%). De leeftijdsopbouw is min of meer gelijk aan het stadsdeelgemiddelde. De Clerqstraat snijdt een 'puntje' van de buurt af. In deze buurt zijn zes speelplekken, waarvan 1 met pierenbadje.

Uit de gegevens over deze buurt komt het volgende naar voren:

- De spreiding van de speelplekken in de buurt is goed voor de leeftijdscategorie 0-6 en 6-12 jaar. Alleen ten noorden van de DeClerqstraat is geen speelplek. Maar gezien het beperkte aantal kinderen dat in dit gedeelte zal wonen is het niet de moeite waard om er speciaal een speelplek voor in te richten. Als op de driesprong van Kostverlorenvaart, Westelijk Marktkanaal en Bilderdijkgracht een verblijfsplek zou worden ingericht, kan dat gecombineerd worden met een kleine speelvoorziening. De oppervlakte van de speelplekken is voldoende, de kwaliteit kan echter wel worden verbeterd.
- Het Zimmerterrein is de ontmoetings- en speelplek in deze buurt. De inrichting van deze speelplek is goed (gevarieerd en uitdagend). Ook de speelplek Hasebroekstraat is goed.
- De inrichting van Jan Hanzenstraat is verouderd en de vraag is of deze op de goede plek is gesitueerd. De speelwaarde van de speelplek Bellamydwarstraat is beperkt: 1 tafeltennistafel en een klimdier.
- Zonder het pierenbadje is de speelfunctie van het Bellamyplein beperkt. En een nadeel is dat de straten om de speelplek druk zijn met verkeer en fietsparkeren.

4.3 Parkeren

Auto

In de nieuwe Parkeernota stadsdeel West, wordt het bestaand beleid van de vier oude stadsdelen geharmoniseerd en afgestemd met overige stadsdelen en de centrale stad. Uitgangspunt is dat het aantal parkeerplaatsen op straat wordt verminderd. Voorwaarde hierbij is wel dat de plekken die van straat gaan gecompenseerd kunnen worden in alternatieve voorzieningen als buurtparkeergarages, zodat er in totaal evenveel parkeerplekken blijven voor vergunninghouders.

Fiets

Op dit moment wordt gewerkt aan het harmoniseren van het fietsparkeerbeleid voor heel West. Het fietsparkeerbeleid van de gefuseerde stadsdelen verschilt op een aantal belangrijke thema's, waaronder de subsidieverlening aan inbandige buurtfietsenstallingen en de vastgestelde fietsparkeernormen voor woonbuurten. Het fietsparkeerbeleid wordt geharmoniseerd en waar nodig bijgesteld op basis van nieuwe inzichten en onderzoeksresultaten. Tevens zal een fietsparkeernorm worden vastgesteld, gedacht wordt aan een fietsparkeernorm van 0,9 per huishouden. Planning is dat het fietsparkeerbeleid in het vierde kwartaal van 2011 bestuurlijk wordt vastgesteld.

4.4 Verkeer

In februari 2010 is het Verkeerscirculatieplan Oud-West bestuurlijk vastgesteld. In dit plan is onder meer vastgesteld dat er tweerichtingsverkeer wordt ingesteld in de ten Katestraat tussen de Kinkerstraat en de Jan Hanzenstraat. Bij oplevering van De Hallen wordt de zuidzijde van het Bellamyplein afgesloten voor autoverkeer, in verband met de uitrit van de parkeergarage. Dit moet sluipverkeer afdoende ontmoedigen.

4.5 Inrichting Openbare Ruimte

Handboek inrichting

Het stadsdeel zal in 2012 de handboeken inrichting openbare ruimte van de voormalige stadsdelen harmoniseren. Bij deze harmonisatie zal West aansluiten bij de uitgangspunten die zijn opgenomen in de Puccini-methode. Er moet meer samenhang komen in de inrichting van de openbare ruimte van de stad.

Er moeten nog principebesluiten worden genomen over een aantal aspecten, zoals het gebruik van tegels of klinkers op trottoirs.

Overigens heeft het stadsdeel geen ambitie om de openbare ruimte heel anders aan te pakken dan de Puccini-methode aangeeft.

Planning is dat het Handboek in 2012 bestuurlijk wordt vastgesteld.

Openbare verlichting

In Amsterdam is dIVV verantwoordelijk voor de openbare verlichting. In juni 2007 is het "Beleidsplan Openbare Verlichting 2005-2015" centraal stedelijk vastgesteld. Het beleidsplan gaat uit van een passend standaardassortiment en armaturen. Hiermee wil de gemeente een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Voorts leidt dit tot een efficiënter beheer en onderhoud en worden voordelen behaald bij de inkoop van deze materialen. Voor Oud-West worden de volgende armaturen aanbevolen: Lage mast: Mast 1883 met gedecoreerd armatuur. Hoge mast: Apollo.

Op bijzondere plekken kan, in overleg met dIVV, worden afgeweken van de standaard armaturen.

4.6 Winkelstraten

In 2003 is het Beeldkwaliteitsplan Winkelstraten bestuurlijk vastgesteld. Voor de openbare ruimte zijn de belangrijkste bevindingen: Het doel is een obstakelvrije openbare ruimte, met bijzondere elementen, eenheid in materiaal- en kleurgebruik, uniformiteit in het straatmeubilair en ruimte voor bomen. Maar ook: vrijliggende fietspaden en een ruime en veilige stoep.

4.7 Horecabeleid - terrassen /inrichting OR

In juli 2011 is een nieuw horeca- en terrasbeleid vastgesteld. Het stadsdeel zet in op een gerichte toename van horeca, waarbij kwaliteit van groter belang is dan kwantiteit. Om het woon- en leefklimaat in de woongebieden niet te (over)belasten, wordt uitbreiding ten aanzien van de huidige horecavestigingen in bestaande woonbuurten zeer beperkt toegestaan.

Tevens wordt aangegeven waaraan terrassen moeten voldoen en wanneer een vergunning kan worden verleend.

Over de Bellamybuurt is het volgende vastgesteld:

"Terrassen zijn niet toegestaan in de Ten Katestraat ten noorden van de Kwakerstraat (met uitzondering van de kruising Ten Katestraat/Bellamystaat), in verband met de Ten Katemarkt die hier zes dagen in de week wordt gehouden.

4.8 Waterbeleid

Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw Waterbeleid voor heel West, *De Waterkansenkaart West*. Hierin komt het watergebruik, het kadegebruik en afmeerbeleid aan de orde. Onderdeel van het beleid wordt een waterkaart met daarin de buurten die vanaf het water ontsloten worden met op- en afstapplaatsen, kades voorzien van afmeervoorzieningen pleziervaart, zicht op water, steigers en bankjes en electraoplaadpunten.

Planning is dat De Waterkansenkaart West in het eerste kwartaal van 2012 bestuurlijk wordt vastgesteld.

Stedelijk Waterbeleid

Het DB heeft in september 2010 de intentieverklaring voor werken conform de stedelijke watervisie (stedelijke WaterAgenda, voorjaar 2010) herbevestigd. Op initiatief van Waternet en dRO wordt samen met de stadsdelen gewerkt aan het thematisch benaderen van het waterbeleid, o.a. een stedelijke waterkaart met kansen voor schoner varen, afmeren rondvaart, e.d.

De stedelijke WaterAgenda is de kapstok voor uitvoeringsmaatregelen op stadsdeelniveau zoals voor het thema pleziervaart het realiseren van haaks afmerensteigers of beleidskeuze m.b.t. uitbreidingsaanvragen (elektra)jachhavens in West.

De Waterkansenkaart West vormt vervolgens een basis voor de gefaseerde aanleg van nieuwe voorzieningen voor afmeren pleziervaart, goederenvervoer en rondvaart, en watergerelateerde op- en afstappunten zoals steigers.

4.9 Structuurvisie Amsterdam 2040

De Structuurvisie Amsterdam 2040 is in 2011 centraal stedelijk vastgesteld. Om richting te geven aan de ruimtelijke visie voor de stad is een zevental ruimtelijke opgave geformuleerd: Twee daarvan raken de Visie Openbare Ruimte Kinkerbuurt: Opgave 4: *Hoogwaardige inrichting openbare ruimte*: De kwaliteit van leven in de stad wordt steeds belangrijker, en daarmee de inrichting en het gebruik van het publieke domein. Met name binnen de Ring A10 is de druk op de openbare ruimte groot. De Amsterdamse straten, pleinen en oevers moeten daarom kwalitatief hoogwaardig worden ingericht. Er komt meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Dit betekent soms minder ruimte voor de auto, maar

niet het verdwijnen van de auto uit de stad. Bijzondere aandacht krijgen de stadsstraten, de straten die fungeren als 'hoofdstraten',

waar de meeste voorzieningen zijn geconcentreerd en waar meestal veel verkeer doorheen gaat, zoals de Bilderdijkstraat, de Middenweg en de Beethovenstraat. Het verblijfsklimaat in de stadsstraten wordt verder verbeterd door het vergroten van de kwaliteit en diversiteit van de winkels en horeca, en door het opknappen van gevels en plinten.

En opgave 5: *Investeren in recreatief gebruik groen en water*: Het gebruik van het groen en water in en rondom de stad neemt toe en vervult een steeds belangrijker rol voor het welzijn van de Amsterdammers en als vestigingsvoorwaarde van bedrijven. Het is daarmee een belangrijke economische factor geworden. Het groen en water moet niet alleen mooi zijn maar ook toegankelijk en bruikbaar voor recreatieve doeleinden. En aan dat laatste schort het nog wel eens. De verbetering zit hem vaak in betrekkelijk kleine ruimtelijke ingrepen. Het gaat dan om het aanleggen van ontbrekende schakels in het recreatieve fietsnetwerk, zoals op de route van Amsterdam naar Muiden, of om de vestiging van een theehuis in een park. Op deze manier kan kwaliteit worden toegevoegd aan bijvoorbeeld het Rembrandtpark, het Vliegenbos, het Flevopark, en de Sloterplas. Voor de recreatievaart zullen er extra jachthavens komen aan het IJ en worden de vaarmogelijkheden voor 'sloepen' in en om de stad uitgebreid.

4.10 Plannen Project De Hallen

De essentie van het project de Hallen is het realiseren van een nieuw, intensief gebruikt stedelijk kerngebied. Het gaat hierbij om een mix van wonen, werken en cultuur. Het totale plangebied De Hallen bestaat uit de ontwikkeling van het rijksmonument Tramremise en de bouw van ca. 400 woningen en maximaal 3 ondergrondse parkeerlagen. Alle onderdelen hangen nauw samen.

tramremise

Het rijksmonument is een uniek complex bestaande uit een tiental geschakelde hallen, van 75 tot meer dan 100 meter lang, in totaal circa 15.000 m² groot. Begin 2010 is het stadsdeel gestart met een nieuwe procedure voor het complex. Begin juli hebben twee partijen, Lingotto en stichting TROM, een plan ingediend voor de herontwikkeling van de tramremise. Gedurende de afgelopen zomer zijn de plannen door een onafhankelijke commissie beoordeeld. Op grond van haar bevindingen heeft de beoordelingscommissie het DB geadviseerd om TROM als voorkeurspartij aan te wijzen. Op basis van het advies van de commissie heeft het DB besloten om met TROM besprekingen te starten. Deze moeten binnen enkele maanden resulteren in een overeenkomst voor de herontwikkeling van de remise. Het plan van TROM bevat een ambachtencentrum, een hotel een filmtheater, een TV-studio, diverse buurtvoorzieningen, een bibliotheek, modeateliers en horeca.

woningbouw

Het woningbouwprogramma behelst ca. 300 vrije sector woningen plus ca. 100 sociale huurwoningen voor speciale doelgroepen. Eind augustus heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de ingediende bezwaren. Eind augustus heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de ingediende bezwaren op het bestemmingsplan voor Nieuwbouw Zuid. Het bestemmingsplan De Hallen Zuid is hierdoor onherroepelijk geworden. Dit betekent dat de woningbouw kan starten. Momenteel vinden onderhandelingsgesprekken plaats met Rochdale over de start van de woningbouw. Voor het andere woningbouw kavel is nog geen postzegelbestemmingsplan. Dit kavel heeft een tijdelijke recreatieve invulling gekregen met een grasveld en moestuintjes.

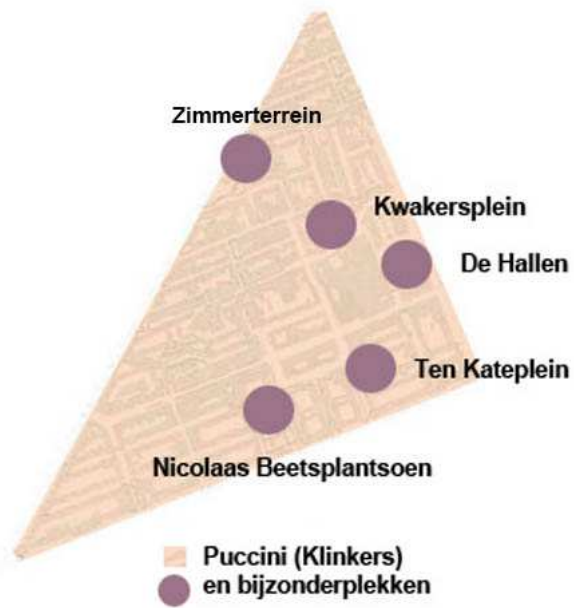
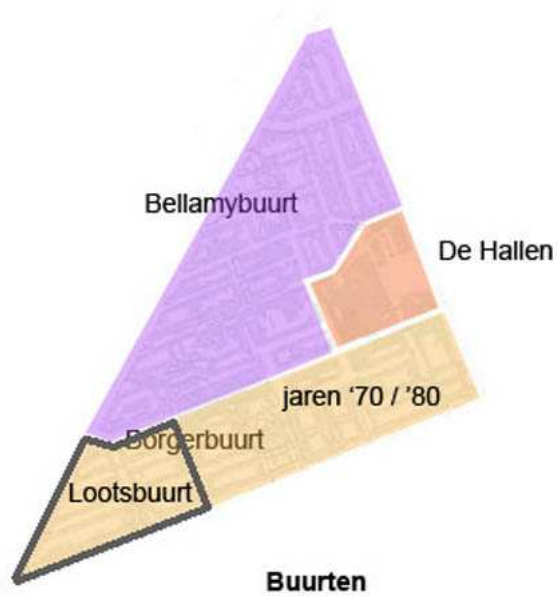
Parkeren

Doel is de parkeerbehoefte van de Tramremise zoveel als mogelijk onder het monument zelf op te lossen. Om overlast voor de omgeving te voorkomen zullen zo nodig aanvullende parkeerplaatsen worden gemaakt onder de woningbouw. Ook wordt onderzocht of er onder de woningbouw extra parkeerplaatsen kunnen komen voor blik van de straat. Het is de bedoeling om de opgeheven parkeerplaatsen in een buurtgarage voor vergunninghouders onder de nieuwbouw te compenseren.

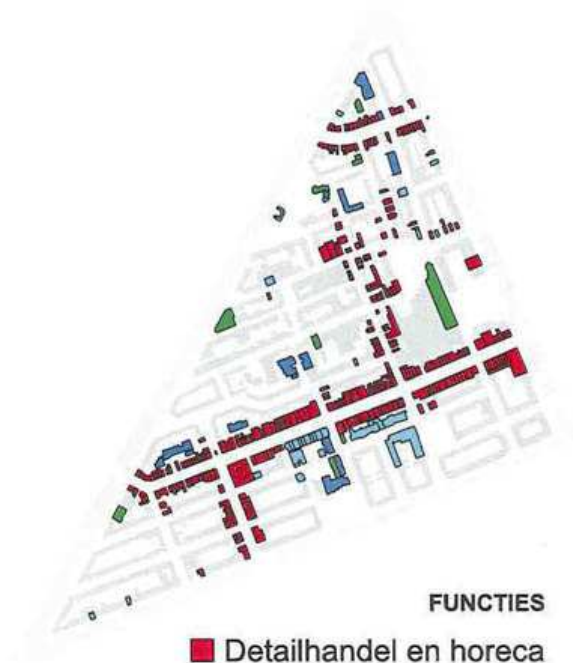
5. Ruimtelijke verkenning huidige situatie

In de Ruimtelijke verkenning van de huidige situatie zijn de volgende punten onderzocht:

- Buurten, de Kinkerbuurt bestaat uit twee buurten, de Bellamybuurt en de Borgerbuurt. Binnen de Borgerbuurt kan onderscheid worden gemaakt tussen de 19e eeuwse Lootsbuurt en de het overige deel dat in de jaren '70 en '80 vernieuwd is.
- Bijzondere plekken in de buurt. De Bellamy- en Borgerbuurt kent vijf bijzondere ontmoetingsplekken.
- Functies, zoals scholen, detailhandel en horeca, in de buurt
- Monumenten, in het gebied ligt één rijksmonument, de Hallen en een aantal gemeentelijke monumenten
- Hoofdnetten. In het gebied loopt een hoofdnet fiets en twee openbaar vervoernetten.
- Water en bruggen. Het gebied wordt omsloten door water en is bereikbaar door 9 bruggen
- Spelen. Het gebied heeft bijna 100 % dekking aan speellocaties voor de 3 leeftijdscategorieën 0 tot 6 jaar, 6 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar. Alleen de eerste komt, zeker ten noorden van de Clercqstraat te kort.

Kinkerbuurt inventarisatie

FUNCTIES

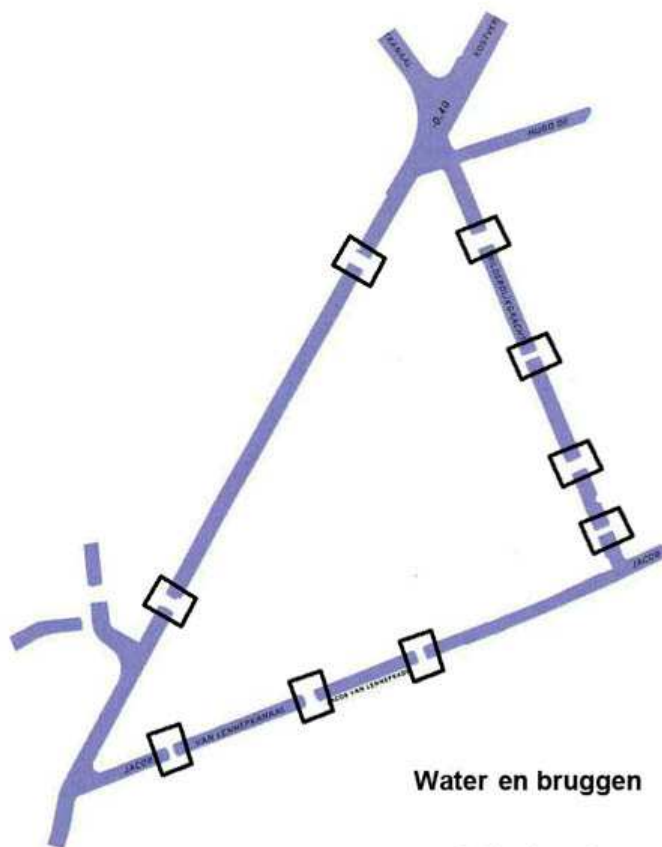
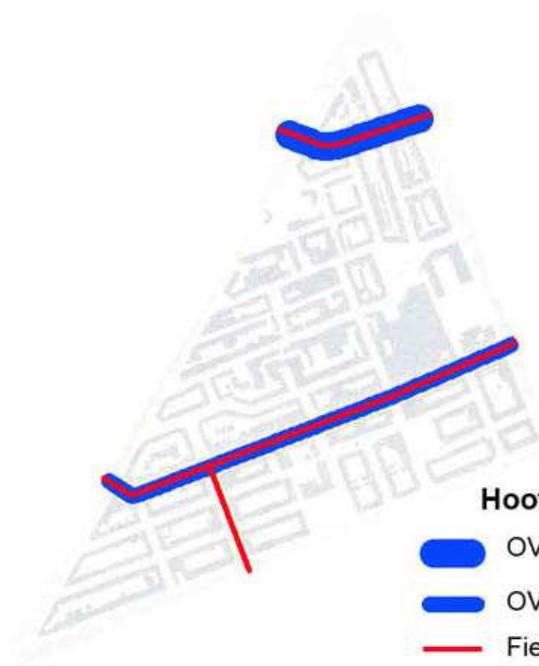
- Detailhandel en horeca
- Maatschappelijk
- Onderwijs
- Vrije tijd

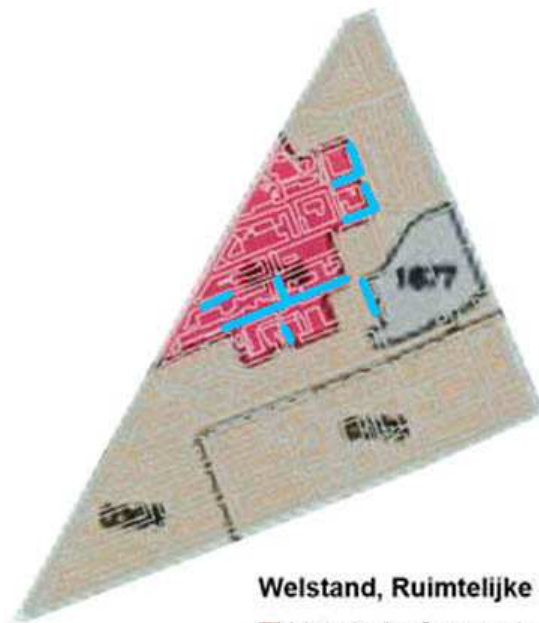
Monumenten

- Rijksmonument
- Gemeentelijk monument

Kinkerbuurt inventarisatie

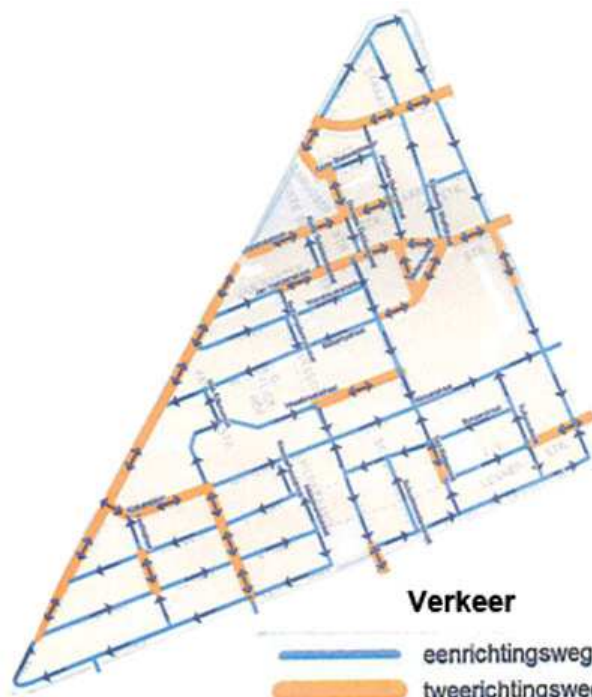

Kinkerbuurt inventarisatie

Welstand, Ruimtelijke systemen

- historische fragmenten
- de 19de-eeuwse ring
- transformatiegebieden
- Historisch relief

Verkeer

- eenrichtingsweg
- tweerichtinasweg

Kinkerbuurt inventarisatie

- Speelplekken**
- Speeltuin
- Bouwspeelplaats
- Bij kinderbad/speelwater
- Bij kinderboerderij/dieren
- Speeltoestellen
- Stadsdelen**

Playground information
courtesy of PLAY! AMSTERDAM,
www.playamsterdam.nl

0 tot 6 jaar, radius 150 mtr

**In de Kinderbuurt is
100% dekking voor:**
6-12 jaar (300 mtr)
12-18 jaar (1000 mtr)

Leeftijd per lokatie

Werkgrens

6. Sterkte zwakte analyse huidige buurt

Hieronder volgt een sterkte- zwakte analyse van de huidige buurt. Deze sterkte zwakte analyse is opgesteld door de voormalige wijkcoördinator van de Bellamy- en Borgerbuurt, Henk Groot, op basis van verschillende analysedocumenten en buurtbewonerbijeenkomsten.

6.1 Sterkte

De Bellamybuurt is vanuit cultuurhistorisch perspectief bijzonder, zie ook hoofdstuk 2 'Cultuur historisch perspectief'

De Bellamy- en Borgerbuurt kent vier aantrekkelijke verblijfsplekken: het Zimmerterrein, het Bellamyplein, het Nicolaas Beetsplantsoen en het ten Kateplein.

De openbaar vervoerverbindingen zijn zonder meer goed te noemen.

De Kinkerstraat en de Clercqstraat zijn belangrijke routes van en naar het centrum voor het openbaar vervoer, de auto en de fiets(vrijliggende fietspaden).

6.2 Zwakte

Zowel in de Borger- als in de Bellamybuurt is relatief weinig openbare ruimte. Dit geldt vooral voor de Bellamybuurt. Er is weinig groen. Daarbij maakt de Borgerbuurt een 'stenige' indruk. De dichte bebouwing veroorzaakt parkeerproblemen, zowel voor fietsers als voor auto's. Zo kan bijvoorbeeld niet worden voldaan aan de fietsparkeernorm van 0,9. De straten in de Bellamybuurt zijn vaak verstopt. In de Bellamybuurt hebben de El Tawheedmoskee, het Amsterdam Dance Centre en de ten Katemarkt een verkeersaantrekkende werking.

In beide buurten vindt sluipverkeer plaats.

De openbare ruimte in de Bellamybuurt is een optelsom van claims; verkeersdrempels, parkeerplaatsen, vuilcontainers, fietsenrekken, incidentele bomen, speelplekken, etc. Efficiënt beheer wordt hierdoor bemoeilijkt.

Daarnaast geeft het maaiveld een rommelig beeld (enorme range aan bestratingmateriaal, straatmeubilair en bestratingpatronen).

In heel Oud-West, en dus ook in de Bellamy- en Borgerbuurt, zijn nauwelijks sportvoorzieningen. Er zijn geen sporthallen en sportvelden.

6.3 Kans

De buurten worden begrensd door de Kostverlorenvaart, de Bilderdijkgracht en het van Lennepkanaal. Deze aanwezigheid van water maakt de buurten aantrekkelijk en biedt kansen.

De ontwikkeling van het project De Hallen met de woningbouw en de parkeergarage kunnen een positieve invloed op beide buurten hebben. Heel concreet kunnen hierdoor parkeerplekken uit de openbare ruimte worden gehaald die inpandig worden gecompenseerd.

Heel Oud-West 'veryupt'. Het stadsdeel wordt trendy en dit gaat gepaard met een proces van waardestijging van vastgoed. Dit betekent een toename van voorzieningen voor nieuwe bewoners, zoals horeca en culturele podia. Dit is een kans voor de openbare ruimte, die hier mee verlevendigt.

6.4 Bedreiging

Een bedreiging vormt de steeds grotere claims op de openbare ruimte door bijvoorbeeld terrassen, invalidenwagens (canta's), bakfietsen, elektrische oplaadpunten, etc. Het is een uitdaging om al deze functies in de beperkte openbare ruimte een plek te geven.

7. Uitgangspunten

Naar aanleiding van bovenstaande inventarisatie zijn de volgende uitgangspunten voor de Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt geformuleerd:

- Verbeteren verblijfskwaliteit Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt (straten, pleinen, kades, water en markt) binnen vastgestelde grenzen
- Rekening houdend met:
  - o De geldende Programma's
  - o Het geldend Beleid
  - o De context van de buurt (sociaal- maatschappelijke ontwikkelingen en cultuurhistorische achtergrond)
  - o De bestaande meerjarenplanning Herinrichting Openbare Ruimte
  - o De ontwikkelingen rond de Hallen
- Door:
  - o Eenheid in straten (profielen, materialen en meubilair conform Puccini)
  - o Verbijzondering van enkele lokaties (conform Puccini)
  - o Betere verbindingen, circulaties en toegankelijkheid (auto, fiets, voetganger en invalide)
  - o Op cruciale plekken autoluwe milieus te maken
  - o Meer ruimte voor stoepen, groen, spelen en terrassen
  - o Zoveel mogelijk behoud van bestaande bomen
  - o Verbeteren van verblijfskwaliteit van de kades
- Met:
  - o Meer ruimte en kwaliteit voor spelen
  - o Meer ruimte voor Groen
  - o Betere en meer fietsvoorzieningen (rekken en stalling)
  - o Substantieel minder parkeerplekken op straat
  - o Gelijk blijvend aantal parkeerplaatsen: plekken die van straat gaan worden in garage(s) gecompenseerd
  - o Extra elektrische oplaadpunten

Deze uitgangspunten zullen verder worden uitgewerkt in het Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt.

8. Vervolg

Met de uitgangspunten uit hoofdstuk 7 van dit startdocument gaat het stadsdeel de buurt in om samen met bewoners en ondernemers uit de buurt de Visie Openbare Ruimte Bellamy- en Borgerbuurt op te stellen. In de Visie staan de kaders waarbinnen definitieve ontwerpen voor straten, pleinen, kades en het beter (recreatief) gebruik van het water verder kunnen worden uitgewerkt.

Eind dit jaar wil het stadsdeel starten met het participatietraject. Bij dit participatietraject moet ook gedacht worden aan nieuwe vormen van participatie als het gebruik van sociale media om op deze manier een bredere doelgroep te betrekken bij het proces.

Planning is dat de Visie in het eerste kwartaal van 2012 wordt vastgesteld door stadsdeelraad West. Daarna kunnen de definitieve ontwerpen voor specifieke straten, pleinen of kades verder worden uitgewerkt.

In de Meerjaren Planning Herinrichting Openbare Ruimte zijn de volgende straten uit de Bellamy- en Borgerbuurt reeds opgenomen:

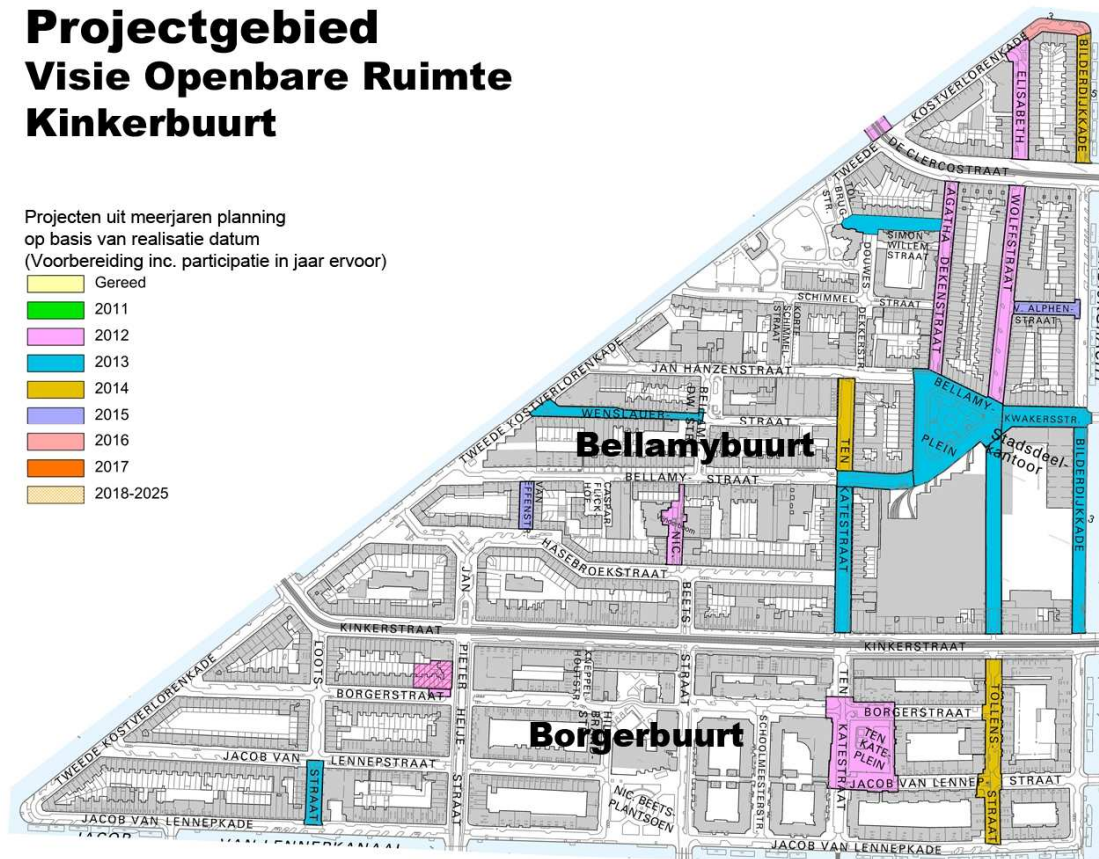
- Agatha Dekenstraat
- Elisabeth Wolffstraat
- Ten Kateplein
- Ten Katestraat
- Nicolaas Beetstraat
- Bellamyplein
- Bellamystraat
- Korte Blekerstraat
- Van Alphenstraat
- Wenslauerstraat

Zie ook de planningskaart hieronder.

Projectgebied Visie Openbare Ruimte Kinkerbuurt

Projecten uit meerjaren planning
op basis van realisatie datum
(Voorbereiding inc. participatie in jaar ervoor)

- Gereed
- 2011
- 2012
- 2013
- 2014
- 2015
- 2016
- 2017
- 2018-2025

Bijlage 1: Overzicht oude analyse Bellamybuurt

Hieronder volgt een overzicht van belangrijke documenten die in het verleden zijn opgesteld over de Bellamybuurt. De documenten zijn op chronologische volgorde beschreven. Alleen het Plan van Aanpak 'Bellamy voor mekaar!' is bestuurlijk vastgesteld.

Cultuurhistorische verkenning Bellamybuurt, 2000

De cultuurhistorische verkenning zegt vooral iets over de woningbouw in de Bellamybuurt. Over de openbare ruimte wordt alleen over de Wenslauerstraat iets genoemd. Hierover staat het volgende: In het geval van herprofileringen gelden de volgende aandachtspunten:

- Waar mogelijk trachten om voortuintjes, of in ieder geval groen, in de straat terug te brengen. Een geveltuintje is een goed alternatief. Bestrating zoveel mogelijk uitvoeren in gebakken steen.
- Aandacht schenken aan het tonen van het voormalig polderniveau. Dit kan door het aanlegniveau van de huizen zichtbaar te maken en zo mogelijk te voorzien van een stoep.

Deze verkenning is niet vastgesteld.

Plan van Aanpak Bellamy voor mekaar!, december 2002

Dit plan is bestuurlijk vastgesteld en voor een groot gedeelte uitgevoerd.

De volgende projecten in de openbare ruimte worden in het plan van aanpak aangekondigd:

- Tweede Kostverlorenkade (herinrichting en invoeren éénrichtingsverkeer), na oplevering Houtsmalokatie: dit is nog niet uitgevoerd. Ook is dit niet opgenomen in de lijst van prioriteiten projecten parkeerfonds.
- Vernieuwing Speelplekken
  - Bellamydwarsstraat: is uitgevoerd.
  - Hasebroekstraat: is uitgevoerd (ook veiligheid rondom school 'tWinterkoninkje is aangepakt).
  - Zimmerterrein: is uitgevoerd.
  - Bellamyplein: is niet uitgevoerd, staat gepland na uitvoering van het project De Hallen.
  - Kostverlorenkade: is nog niet uitgevoerd. In het plan staat aangegeven dat er een keuze gemaakt moet worden om de speelplekken langs de Kostverlorenkade echt op te knappen of anders op te heffen.
- Integrale aanpak omgeving M.L. Kingschool: is uitgevoerd.
- Speelplein Vlinderboom (was M.L.Kingschool): is nog niet uitgevoerd, het is opgenomen in de lijst van prioriteiten projecten parkeerfonds.
- Afvalcontainers onder de grond: is uitgevoerd.
- Herprofilering van de A.Dekenstraat en E. Wolffstraat: is nog niet uitgevoerd i.v.m. vertraging van het project De Hallen. De herprofilering is opgevoerd in de lijst van prioriteiten projecten parkeerfonds.

2° Kostverlorenkade – Urhahn, 2002

In het plan wordt voorgesteld om meer ruimte voor fietsen, wandelen, flaneren en parkeren te creëren en de verkeerscirculatie aan te passen.

De Herprofilering van de Kostverlorenkade is niet opgenomen in de lijst prioriteiten projecten Parkeerfonds.

Dit plan is niet bestuurlijk vastgesteld.

Openbare ruimte Bellamybuurt – Urhahn, 2002

In het plan is een analyse van zwakke punten opgenomen. De zwakke punten zijn de optelsom van claims, verkeer & parkeren, terrein of park, saai en onveilig, versnipperd spelen. In het stuk zijn ontwerpverkenningen voor de volgende straten opgenomen: Schimmelstraat, Jan Hanzenstraat, Wenslauerstraat, Bellamystraat, Hasebroekstraat.

Ook dit plan van Urhahn is niet bestuurlijk vastgesteld.

Belvedere Bellamyatlas, 2005

De Belvedere Bellamyatlas is een aanvulling op de Cultuurhistorische verkenning uit 2000. Dit stuk gaat met name over de openbare ruimte. Hierin wordt aanbevolen om bij toekomstige herontwikkeling van de openbare ruimte de cultuur historische ontwikkelingen zichtbaar te houden. De aanbevelingen zijn nog abstract, concrete voorstellen staan niet in het plan. Gedacht moet worden aan het behoud van hoogte verschillen die verwijzen naar de oude polders en het gebruik van klinkers.

Het stuk is bestuurlijk niet vastgesteld.

Het Bellamyplein in een nieuw jasje?, 2009

In 2009 zijn ideeën geïnventariseerd voor het ontwerpplan voor het Bellamyplein.

Belangrijke conclusie was: 'Omwonenden wensen niet een geheel nieuw Bellamyplein. De huidige kwaliteit moet behouden blijven met enkele aanpassingen'.

Dit stuk is niet bestuurlijk vastgesteld.